

АСПЕКТИ ПРИБУТКОВОСТІ ВИРОБНИЦТВА КАРТОПЛІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ільченко О.В. ст. викл. кафедри економіки Сумського НАУ

Прибуток від виробництва і реалізації картоплі знаходиться в прямій залежності від ціни на продукцію та рівня собівартості її одиниці. В ринковому середовищі формування ціни відбувається в залежності від попиту і пропозиції, тому товаровиробники лише орієнтуються на механізм ціноутворення. А тому важливим фактором збільшення прибутку при виробництві картоплі, що на пряму залежить від товаровиробників, виступає зниження собівартості одиниці продукції. При чому, питання стоїть не про економію матеріально-грошових витрат, а оптимізацію їх окупності з метою підвищення урожайності картоплі із додатковими витратами.

Так, в сучасних умовах господарювання використання інноваційних технологій із елементами точного землеробства значно змінюється структура собівартості картоплярства (табл.1).

Таблиця 1

Структура виробничих витрат виробництва картоплі продовольчої (на 1 га)

Елементи витрат	Од. виміру	Норматив на 1 га	Вартість од. ресурсу грн	Всього, грн	Структура витрат, %
Затрати робочого часу	люд.-год	118,98	29,32	3488,49	7,3
Єдиний соціальний внесок	грн	22%	×	767,47	1,6
Разом заробітна плата з ЄСВ	грн	×	×	4255,96	8,9
Посадковий матеріал	кг/га	2500	8	20000,00	41,8
Добрива мінеральні - всього	кг/д.р.	220	×	5819,00	12,2
Засоби захисту рослин - всього	л/га	×	×	3607,20	7,5
Паливно-мастильні матеріали	л/га	×	×	2099,00	4,4
Електроенергія	кВт-год	24,7	1,75	43,23	0,1
Амортизація	грн	×	×	4341,98	9,1
Капітальний ремонт	грн	×	×	487,12	1
Поточний ремонт	грн	×	×	1283,57	2,7
Технічне обслуговування	грн	×	×	718,41	1,5
Плата за оренду землі	грн	7%	×	2035,81	4,3
Усього витрат	грн	×	×	44691,28	93,5
Загальновиробничі витрати	грн	×	×	3128,39	6,5
Всього витрат	грн	×	×	47819,67	100,0
Витрати на збут	грн	5%	×	2390,98	×
Всього витрат	грн	×	×	50210,65	×
Поріг рентабельності (урожайність 14,4 т/га)	грн	×	×	3486,85	×

В структурі виробничих витрат найбільшу питому вагу займають витрати на посадковий матеріал (41,8%). В порівнянні із традиційною технологією зменшується

заробітна плата працівників до 7,3% і складає близько 3,5 тис. грн/га, при цьому збільшуються витрати на засоби захисту рослин і добрива до 3,6 та 5,8 тис. грн/га відповідно. Загальна сума виробничих витрат складає не менше ніж 50 тис. грн/га, а собівартість 1 ц стандартної картоплі – 348,69 грн.

В залежності від коливання ціни реалізації картоплі в різний період року та змінної урожайності визначали розрахунковий прибуток з кожного гектару (табл. 2)

Таблиця 2

Розрахунковий прибуток з 1га, тис. грн

Урожайність, т/га	Ціна, грн/т			
	2000	3000	4000	5000
10,0	-30	-20	-10	0
15,0	-20	-5	10	25
20,0	-10	10	30	50
25,0	0	25	50	75
30,0	10	40	70	100
35,0	20	55	90	125
40,0	30	70	110	150

Так, за розрахунками, приведеними в таблиці 2, наглядно простежується динаміка ефективності картоплярства від збитковості (30 тис. грн/га) до прибутковості (150 тис. грн/га).

В залежності від ціни і собівартості картоплі змінюватиметься і точка беззбитковості виробництва (табл. 3).

Таблиця 3

Точка беззбитковості, т/га

Найменування	Ціна, грн/т			
	2000	3000	4000	5000
Урожайність, т/га	23,9	15,9	12,0	9,6

Так, приходимо до загального висновку, що, незважаючи на зростання виробничих витрат в зв'язку із високими цінами на матеріально-технічні ресурси, собівартість 1 ц картоплі знижується за рахунок високої урожайності із впровадженням елементів точного землеробства. Завдяки цьому, підприємства які застосовують сучасні інноваційні технології в картоплярстві укріплюють економіку, забезпечуючи одержання прибутку з кожного гектара цієї важливої культури 100 тис. грн і більше.